

3.3 Sivistystoimi

Polvijärvellä on ollut kunnianhimoisena tavoitteena tarjota laadukkaat ja toimivat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja vapaa-aikapalveluiden palvelut. Sivistystoimen palvelut ovat keskeisessä roolissa kuntalaisen hyvässä arjessa.

Sivistystoimi tuottaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaa-aikapalveluiden palvelut kunnan omana toimintana. Lukiokoulutuksessa on tehty jo useita vuosia yhteistyötä Outokummun ja Juuan lukioiden kanssa. Seudullisena ostopalveluna hankitaan kirjastopalvelut, seutuopiston kurssitarjonta sekä etsivä nuorisotyö Joensuun nuorisoverstaalta.

Sivistystoimen kokonaisbudjetti 2023

	TA 2023	Tot. 6/2023	Tot.-%	Muutosesitys	Muutettu TA 2023
2110 Koulutoimi/hallinto	328 313	144 820	44,1		
2380 Varhaiskasvatus ja esiopetus	2 207 630	1 115 497	50,5		
2210 Peruskoulut	4 307 087	1 985 269	46,1		
2310 Lukio	466 366	238 420	51,1		
2510 Kansalaisopisto	49 578	20 157	40,7		
2530 Kirjasto	176 487	101 449	57,5		
2600 Vapaa-aika	272 356	159 004	58,4		
Nettomenot yhteensä	7 807 817	3 764 617	48,2		

Sivistystoimen investoinnit

Sivistystoimen investoinneissa pysytään hyvin maltillisissa tavoitteissa. Sivistystoimen hallinnon alle on varattu vain laiterikkoutumisten vara ja kirjaston mahdollisesti tarvitsemat lisäsatsaukset kameravalvontaan. Varhaiskasvatus, esiopetus ja koulu varaudutaan rikkinäisten laitteiden korvaamiseen ja pieniin uudistamishankintoihin oppimisympäristöjen ajantasaistamiseksi ja lasten tukemiseksi. Vapaa-aikatoimen hankinnoissa on tarve kehittää Sotkuman nuorisotyön toimintaedellytyksiä ja uusia toimintakeskus Turvalan kuntosalilaitteita.

	TA 2023	Tot. 6/2023	Tot.-%	Muutosesitys	Muutettu TA 2023
2105 Sivistystoimen hallinto	10 000	0	0		
2103 Varhaiskasvatus ja esiopetus	20 000	2 839	14,2		
2106 Kalusteet ja oppimisympäristön kehittäminen	50 000	3 687	7,4		
2102 Vapaa-aikatoimen hankinnat	20 000	0	0		
Nettomenot yhteensä	100 000	6 526	6,5		

Polvijärven kunnassa on haettu valtion erityisavustusta yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistamiseen ja kehittämiseen vuodelle 2023 esiopetukseen, perusopetukseen ja lukiokoulutukseen. Hankkeen rahoitus olisi yhteensä 95 000e, josta omarahoitussuus on 30 %. Omarahoitussuutta jaetaan talousarviossa investointeihin, käyttövaroihin, koulutukseen sekä henkilöstökuluihin. Hankkeen investointimenojen tulee pysytellä koulujen käyttövarojen raamin sisällä siten, että koulun muuta tarpeelliset hankinnat saadaan toteutettua.

Polvijärven koulussa on haettu myös rahoitusta liikkuva opiskelutoimintaan vuodelle 2023. Rahoitusta haettiin aluehallintovirastolta 15 000 ja hankkeen omarahoitussuus on 15 000e. Hanke kohdistuu yläkouluikäisiin. Hankkeen omarahoitussuutta jaetaan talousarviossa myös investointeihin.

Sivistystoimen käyttömenot

Sivistystoimen hallinto

Sivistystoimen hallinto koostuu hallintosihteeristä, toimistosihteeristä ja osa-aikaisesta toimialajohtajasta, jonka päätoimi on toimia perusopetuksen ja lukion rehtorina. Sivistystoimen hallinto valmistelee sivistyslautakunnan esityslistat, vastaa talouden hoidosta (laskutus, maksut, talouden seuranta ja raportointi), koordinoi hankkeita ja suunnittelee koulukuljetukset.

	TA + muutos	Toteutun ut 2023	Ta- Tot.2023	TA-%	Toteutun ut 2022
Toimintakulut	-328 313	-144 818	-183 495	44,10	-88 479
Henkilöstökulut	-288 397	-136 358	-152 039	47,30	-71 035
Palkat ja palkkiot	-101 810	-56 100	-45 710	55,10	-53 488
Henkilösivukulut	-186 587	-80 258	-106 329	43,00	-17 547
Eläkekulut	-182 515	-78 523	-103 992	43,00	-15 981
Muut henkilösivukulut	-4 072	-1 735	-2 337	42,60	-1 566
Palvelujen ostot	-21 800	-2 481	-19 319	11,40	-10 201
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 000	-682	-1 318	34,10	-789
Muut toimintakulut	-16 116	-5 297	-10 819	32,90	-6 454
Toimintakate	-328 313	-144 818	-183 495	44,10	-88 479
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-2	2	*****	-32
Muut rahoituskulut	0	-2	2	*****	-32
Vuosikate	-328 313	-144 820	-183 493	44,10	-88 511

Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2023

1. Tarjotaan sujuvat hallinto- ja taloushallintopalvelut koko toimialalle.
2. Tuetaan ja kehitetään varhaiskasvatuksen hallintopalveluita.
3. Selkiytetään hallintoon, talouden kiertoon, oppilaitoshallintajärjestelmiin, varhaiskasvatuksen järjestelmiin liittyviä vastuualueita ja hyödynnetään kunkin työntekijän asiantuntemusta parhaalla mahdollisella tavalla.

Toimenpiteet 30.6.2023 mennessä

Sivistystoimen hallinto- ja talouspalvelut on kyetty tuottamaan perustasolla. Päätöksentekijät ovat antaneet kiitosta sivistystoimelle hyvin valmistelluista lautakunnan kokouksista sekä hyvin tuotetuista asiakirjoista joko kunnan omana työnä tai seudullisena yhteistyönä. Haasteena on edelleen se, että perustoiminnot vievät kaiken ajan, eikä toiminnan kehittämiseen tai uudelleenorganisoinnin suunnitteluun jää työaikaa.

Varhaiskasvatuksen hallintopalveluissa työskenteli ajalla 1.9.2022-18.6.2023 määräaikainen palvelusihteeri, osan aikaa palkkatuen avulla. Aivan selkeästi varhaiskasvatuksen palveluissa on tarpeen saada sihteeritasoisia palveluita: varhaiskasvatuspäällikön työkenttä on niin laaja, että ei ole järkevää, että kertyy ylitöitä kun töiden jakaminen palvelusihteerille on mahdollista.

Kolmas tavoite on vielä paljon kesken: tämä vaatisi työaikaa kehittämiseen ja uudelleen organisointiin.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

	TA + muutos	Toteutunu t 2023	Ta- Tot.2023	TA-%	Toteutunu t 2022
Toimintatuotot	165 000	145 461	19 539	88,20	89 493
Myyntituotot	0	850	-850	*****	0
Maksutuotot	103 000	29 411	73 589	28,60	47 460
Tuet ja avustukset	62 000	115 200	-53 200	185,80	41 817
Muut toimintatuotot	0	0	0	0,00	216
Toimintakulut	-2 372 630	-1 260 958	-1 111 672	53,10	-1 168 253
Henkilöstökulut	-1 705 200	-888 107	-817 093	52,10	-870 213
Palkat ja palkkiot	-1 404 453	-729 797	-674 656	52,00	-699 525
Henkilösivukulut	-300 747	-158 310	-142 437	52,60	-170 688
Eläkekulut	-244 268	-133 582	-110 686	54,70	-148 626
Muut henkilösivukulut	-56 479	-24 728	-31 751	43,80	-22 062
Palvelujen ostot	-318 476	-185 083	-133 393	58,10	-148 240
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 650	-6 701	-9 949	40,20	-7 044
Avustukset	-140 400	-81 717	-58 683	58,20	-72 785
Muut toimintakulut	-191 904	-99 349	-92 555	51,80	-69 971
Toimintakate	-2 207 630	-1 115 497	-1 092 133	50,50	-1 078 760
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0,00	-98
Muut rahoituskulut	0	0	0	0,00	-98
Vuosikate	-2 207 630	-1 115 497	-1 092 133	50,50	-1 078 857

Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2023

1. Polvijärven kunnan uuden varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönotto ja siirtäminen käytäntöihin kaikissa yksiköissä.
2. Uuden varhaiskasvatuslain kolmiportaisen tuen prosessien luominen ja toimintakulttuuriin siirtäminen.
3. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden mukaisesti lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukeminen ja kehittäminen hyvillä arjen käytännöillä ja kohdennetulla tuella.

Toimenpiteet 30.6.2023 mennessä

Polvijärven kunnan uusi varhaiskasvatussuunnitelma on otettu käyttöön ja sitä on siirretty käytäntöön kaikissa yksiköissä. Henkilöstön koulutuksella sekä tiimityöllä on pyritty yhteisiin käytäntöihin kaikissa yksiköissä. Tavoite ei valmistu vuodessa, mutta uuden varhaiskasvatussuunnitelman käytössä on päästy hyvään alkuun.

Kolmiportaisen tuen prosessin luomisessa on onnistuttu ja varhaiskasvatuspäällikkö on tehnyt varhaiskasvatuslain edellyttämiä viranhaltijapäätöksiä tuen eri tasoille. Kolmiportaisen tuen käytänteiden kehittämisessä on edelleen tekemistä.

Lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja on tuettu hankerahoituksella: tässä on saatu hyvä alku. Tarve on kuitenkin edelleen suuri ja hyvinvointialueen palveluiden ruuhkautuminen vaikuttaa myös varhaiskasvatukseen, koska lapsi ei aina saa sitä moniammatillista tukea, jota hän tarvitsisi. Varhaiskasvatuksen henkilöstö ei pysty yksin tukemaan riittävästi kaikkien lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja, vaan siihen tarvitaan moniammatillista tekijätiimiä.

Perusopetus

	TA + muutos	Toteutunu t 2023	Ta- Tot.2023	TA-%	Toteutunu t 2022
Toimintatuotot	251 900	379 385	-127 485	150,60	283 823
Myyntituotot	0	0	0	0,00	304
Tuet ja avustukset	229 000	369 509	-140 509	161,40	275 395
Muut toimintatuotot	22 900	9 876	13 024	43,10	8 124
Toimintakulut	-4 558 987	-2 364 206	-2 194 781	51,90	-2 304 032
Henkilöstökulut	-2 602 901	-1 421 349	-1 181 552	54,60	-1 380 032
Palkat ja palkkiot	-2 125 769	-1 172 987	-952 782	55,20	-1 122 342
Henkilösivukulut	-477 132	-248 362	-228 770	52,10	-257 690
Eläkekulut	-391 183	-208 776	-182 407	53,40	-222 473
Muut henkilösivukulut	-85 949	-39 586	-46 363	46,10	-35 218
Palvelujen ostot	-1 270 076	-611 006	-659 070	48,10	-657 998
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-95 200	-56 342	-38 858	59,20	-60 460
Avustukset	-2 000	-1 007	-993	50,30	-2 086
Muut toimintakulut	-588 810	-274 503	-314 307	46,60	-203 456
Toimintakate	-4 307 087	-1 984 821	-2 322 266	46,10	-2 020 209
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0,00	-130
Muut rahoituskulut	0	0	0	0,00	-130
Vuosikate	-4 307 087	-1 984 821	-2 322 266	46,10	-2 020 339

Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2023

Lukuvuoden tavoitteiden mukaisesti

1. Ryhmytyymiseen panostaminen
2. Mielenterveyden ja hyvinvoinnin tukeminen liikunnan keinoin
3. Suvaitsevaisuuden ja monimuotoisuuden kulttuurin kehittäminen ja vuorovaikutuksellinen kohtaaminen
4. Arviointikulttuurin kehittäminen

Toimenpiteet 30.6.2023 mennessä (perusopetuksen osalta perustuu osittain koko lukuvuoden 2022-2023 arviointiin)

Materiaalia ryhmäytymiseen on saatu runsaasti. Ryhmäytyminen on jalkautettava vahvemmin osaksi toimintakulttuuria. Kirkonkylän neljännellä luokalla oli kuluneena lukuvuonna jokaisen kouluviikon ensimmäinen tunti ryhmäytymistä. Suurin osa opettajista ymmärtää ryhmäytymisen merkityksen kouluun kiinnittymisen näkökulmasta, mutta toiminnan taso vaatii vielä kehitystyötä. Mielen terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen liikunnan keinoin: Liikunnan tunneilla oppilaat kokevat voimakasta painetta ja ahdistusta arvioinnista, tämä muutos tapahtuu murrosiän kohdilla ja tämä vaatii lisää yhteistä keskustelua. Yläkoulun puolella välkkäritoiminta on kohdentunut erityisesti 7. luokkalaisiin. Kirkonkylän 1-6 luokilla on toteutunut tänä lukuvuonna tanssivälkkä, pitkä välitunti ja lisäksi aktiivisessa toiminnassa välkkäri välkkä. Erityisesti alemmilla luokilla tunneilla on usein liikunnallisia tehtäviä. Sotkumassa toteutui joka päivä välkkäri välkkä. Suvaitsevaisuuden ja monimuotoisuuden kulttuurin kehittämisessä on ylitetty myös koulun fyysisiä rajoja esim. yhdenvertaisuuden kävely keväällä järjestyi nuorisovaltuuston ja etsivän nuorisotyön järjestämänä. Nuokkarin ja Polvijärven seurakunnan kanssa on tehty hyvää yhteistyötä suvaitsevaisuuden edistämiseksi. Arviointikulttuurin kehittämistä on jatkettu. Asiassa on hieman kehitytty, mutta asiassa on vielä kehittämistä. Pienet ryhmäkoot tukevat arvioinnin kehittämistä. Tietoisuus opettajilla on lisääntynyt arvioinnin monipuolisuudesta, kuitenkin tarvitaan lisää keinovalikkoa arviointiin. Myös kodeille pitää tehostaa tietoisuutta siitä, että arviointi ei perustu koenumeroon.

Lukio

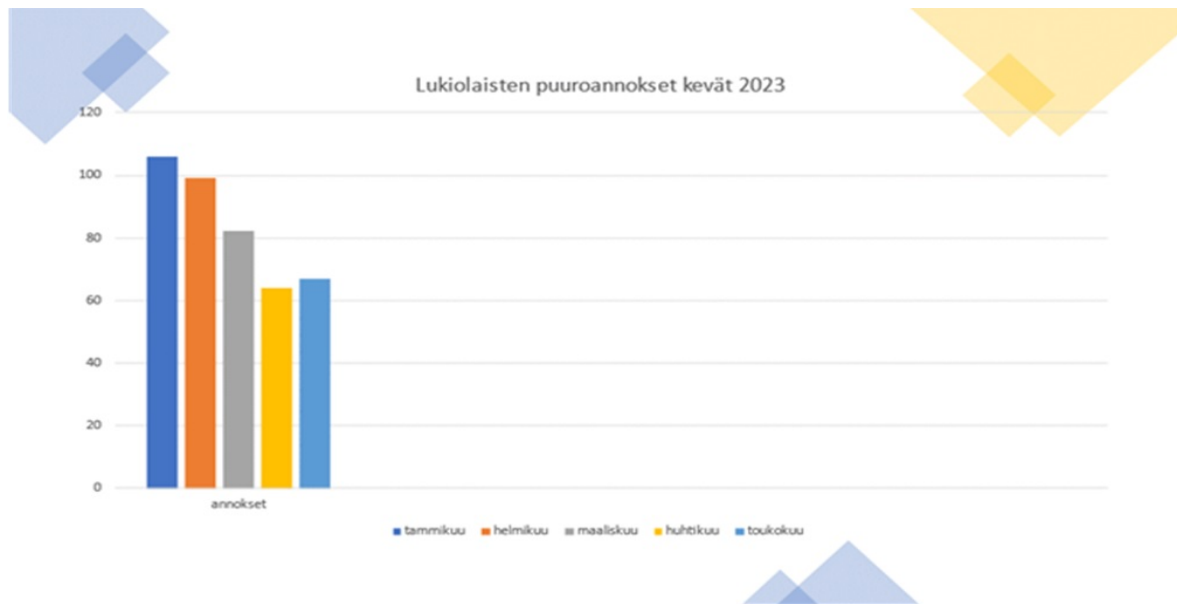
	TA + muutos	Toteutun ut 2023	Ta- Tot.2023	TA-%	Toteutun ut 2022
Toimintatuotot	0	0	0	0,00	106 868
Tuet ja avustukset	0	0	0	0,00	107 106
Muut toimintatuotot	0	0	0	0,00	-238
Toimintakulut	-466 366	-238 542	-227 824	51,10	-268 353
Henkilöstökulut	-368 376	-196 206	-172 170	53,30	-225 565
Palkat ja palkkiot	-300 701	-162 969	-137 732	54,20	-187 189
Henkilösivukulut	-67 675	-33 237	-34 438	49,10	-38 376
Eläkekulut	-55 528	-27 872	-27 656	50,20	-32 576
Muut henkilösivukulut	-12 147	-5 365	-6 782	44,20	-5 800
Palvelujen ostot	-37 480	-15 323	-22 157	40,90	-21 591
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 000	-5 136	-11 864	30,20	-3 440
Muut toimintakulut	-43 510	-21 878	-21 632	50,30	-17 758
Toimintakate	-466 366	-238 542	-227 824	51,10	-161 485
Vuosikate	-466 366	-238 542	-227 824	51,10	-161 485

Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2023

1. Opiskelijoiden jaksamisen tukeminen lukion arjessa: opetellaan keinoja vähentää stressiä ja hallita työmäärää sekä harjoitellaan palautumisen keinoja.
2. Pyritään vaalimaan hyvää yhteishenkeä: lukiolaisten omat viihtyisät tilat ja välipalatarjoilun jatkaminen.
3. Laadukkaiden ja opiskelijan osaamistasoa vastaavien YO-tulosten saavuttaminen: kevään 2022 ylioppilaista ennätysmäärä sai opiskelupaikan hyvän ylioppilastutkintotodistuksen ansiosta. Se helpottaa merkittävästi siirtymää jatko-opintoihin. Edelleen on hyvä tavoitella erinomaista valmistautumista ylioppilaskirjoituksiin.
4. Liikkuvan opiskelukulttuurin kehittäminen yhteistyössä perusopetuksen kanssa.
5. Polvijärven lukion markkinointi: Poltsilta saa hyvät edellytykset jatko-opintoihin

Toimenpiteet 30.6.2023 mennessä

Lukiolaisille on järjestetty kuraattorin ja terveydenhoitajan ohjaamia hyvinvointipajoja, joissa teemana ovat olleet: mielikuvia tulevaisuudesta, palautumisen välineitä sekä kiusaamiseen ja ahdisteluun liittyvä työpaja. Edellisenä lukuvuotena aloitettua maksutonta välipalatarjoilua on jatkettu opiskelijoiden toiveen mukaisesti. Kunnan ruokapalvelut aloittivat vuoden alussa aamupuurotarjoilun peruskoululaisille ja lukiolaisille pientä maksua vastaan. Lukio on kevätkauden kokeillut niin, että lukio maksaa lukiolaisten aamupuuron. Kuvassa syöntimäärät kuukausittain. Abit poistuvat vahvuudesta maaliskuun jälkeen.

Lukiossa on järjestetty useita lukion omia tapahtumia, joiden tavoitteena on lisätä opiskelijoiden keskinäistä hyvää vuorovaikutusta.

Kevään 2023 ylioppilastutkintotulokset vertailu Polvijärven lukio ja koko Suomi

Aine	Polvijärven lukio Tutkinto valmis	Valtakunta Tutkinto valmis	Pohjois-Karjala
Äidinkieli	4,17	4,18	4,1
Ruotsi B	4,25	4,22	4,1
Biologia	3,00	4,13	4,6
Englanti A	3,4	4,21	3,9
Fysiikka	4,33	4,58	4,7
Kemia	3,5	4,57	4,8
MAA	4,00	4,62	4,6
MAB	2,00	3,99	3,9
Psykologia	2,00	4,19	4,0
Terveystieto	3,00	3,82	3,8

Kevät 2023 ei ollut ylioppilaskirjoitusten tuloksiltaan sellainen, mihin Polvijärvellä on totuttu. Ylioppilas Riina Lagrenin ylioppilasjuhla-puhetta lainaten: ”Tulokset eivät kerro ulkopuoliselle, miten paljon töitä noihin suorituksiin on tehty.”

Tavoitteessa Liikkuvan opiskelukuluttuurin kehittäminen yhteistyössä perusopetuksen kanssa on edistytty. Perusopetuksen hankkeelta on saatu ideoita myös lukiokoulutukseen ja moni opettaja on hyödyntänyt Break Pro – ohjelmaa taukoliikuntaan oppitunneilla. Polvijärven lukion markkinoinnissa on edelleen kehitettävää. Haaste on, että perustehtävät vievät työntekijöiden ajan, eikä tahdo löytyä paukkuja markkinointiin. Lukiolaiset järjestivät yseille lukiomessut joulukuun alussa. Polvijärven kunnan nimikkourheilija Santeri Örn on kiitettävästi mainostanut oman paikkakunnan lukiota eri yhteyksissä. Lukioon ensimmäiselle vuosikurssille oli 13 hakijaa, jotka kaikki aloittivat lukio-opinnot.

Seutuopisto

	TA + muutos	Toteutunu t 2023	Ta- Tot.2023	TA-%	Toteutunu t 2022
Toimintakulut	-49 578	-20 157	-29 421	40,70	-28 264
Henkilöstökulut	0	0	0	0,00	-4 528
Henkilösivukulut	0	0	0	0,00	-4 528
Eläkekulut	0	0	0	0,00	-4 528
Palvelujen ostot	-47 578	-19 959	-27 619	42,00	-22 144
Muut toimintakulut	-2 000	-198	-1 802	9,90	-1 592
Toimintakate	-49 578	-20 157	-29 421	40,70	-28 264
Vuosikate	-49 578	-20 157	-29 421	40,70	-28 264

Sivistyslautakunta on vahvistanut seutuopiston vuosittaiseksi tuntitilaukseksi 1459 h vuoden 2022 alusta alkaen. (Sivistyslautakunta 23.9.2021 49§)

Seutuopiston tuntihinta on 32,61 € eli vuoden 2023 talousarvioon varataan 49 578 € seutuopiston kurssitoimintaan. Kurssien sisällön suunnittelussa luotetaan Seutuopiston osaamiseen. Kuntalaiset voivat esittää kurssitoiveita suoraan Seutuopiston suunnittelijaopettajille.

Kirjasto

	TA + muutos	Toteutunu t 2023	Ta- Tot.2023	TA-%	Toteutunu t 2022
Toimintakulut	-176 487	-101 449	-75 038	57,50	-107 189
Henkilöstökulut	0	0	0	0,00	-4 330
Henkilösivukulut	0	0	0	0,00	-4 330
Eläkekulut	0	0	0	0,00	-4 330
Palvelujen ostot	-162 603	-94 507	-68 096	58,10	-92 401
Muut toimintakulut	-13 884	-6 942	-6 942	50,00	-10 458
Toimintakate	-176 487	-101 449	-75 038	57,50	-107 189
Vuosikate	-176 487	-101 449	-75 038	57,50	-107 189

Omatoimikirjasto on laajentanut kirjaston käyttömahdollisuuksia ja tavoitteena on huolehtia sen toimivuudesta. Kirjaston talousraami määräytyy Joensuun seutukirjaston taloussuunnittelun pohjalta, jossa kirjaston kustannukset ovat 36,1798 €/asukas.

Vapaa-ajanpalvelut: nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut

	TA + muutos	Toteutun ut 2023	Ta- Tot.2023	TA-%	Toteutun ut 2022
Toimintatuotot	6 000	850	5 150	14,20	2 279
Myyntituotot	0	0	0	0,00	400
Maksutuotot	2 000	850	1 150	42,50	879
Tuet ja avustukset	3 000	0	3 000	0,00	1 000
Muut toimintatuotot	1 000	0	1 000	0,00	0
Toimintakulut	-278 356	-159 854	-118 502	57,40	-157 605
Henkilöstökulut	-96 367	-53 142	-43 225	55,10	-49 571
Palkat ja palkkiot	-79 445	-44 408	-35 037	55,90	-38 931
Henkilösivukulut	-16 922	-8 734	-8 188	51,60	-10 640
Eläkekulut	-13 744	-7 282	-6 462	53,00	-9 437
Muut henkilösivukulut	-3 178	-1 452	-1 726	45,70	-1 203
Palvelujen ostot	-44 325	-20 184	-24 141	45,50	-20 132
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 500	-3 555	-3 945	47,40	-3 074
Avustukset	-40 000	-33 200	-6 800	83,00	-37 050
Muut toimintakulut	-90 164	-49 774	-40 390	55,20	-47 778
Toimintakate	-272 356	-159 004	-113 352	58,40	-155 326

Hyvinvointialueet aloittavat vuoden 2023 alusta ja yhdyspintatyö on keskeistä tulevaisuudessa. Vapaa-ajanpalveluiden järjestämisvastuu säilyy kunnilla. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kiinnittyy jatkossa laajemmin kuntien lakisääteisiin palveluihin, joihin myös nuoriso- kulttuuri- ja liikuntapalvelut kuuluvat.

Liikunnassa kunnan ja hyvinvointialueiden yhdyspinnat liittyvät vähän liikkuvien ja soveltavaa liikuntaa tarvitsevien palveluihin. Liikuntaneuvonta on osa laajempaa palveluketjua, jossa terveytensä kannalta liian vähän liikkuvat tunnistetaan ja tavoitetaan, ohjataan liikuntaneuvontaan sekä omatoimisen ja ohjatun liikunnan pariin.

Palveluketjuja on rakennettu kunnissa liikunta- ja vapaa-aikatoimen, sosiaali- ja terveystoimen sekä järjestöjen yhteistyönä. Tällä hetkellä palveluketjut toimivat noin 150 kunnassa. Kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspintatyössä tuleekin sopia elintapaohjaukseen sisältyvän liikuntaneuvonnan tehtäviin ja vastuisiin liittyvästä työnjaosta sekä rakentaa tarvittavat konkreettiset yhteistyön rakenteet > kumppanuussopimukset > vahva yhteistyö.

Soveltavan liikunnan erityisiä kohderyhmiä ovat eri tavoin toimintarajoitteiset, pitkäaikaissairaat sekä ne ikääntyvät, joiden toimintakyky on selvästi heikentynyt.

Yhdenvertainen liikkuminen ja liikunnan harrastaminen edellyttävät sujuvia käytäntöjä ja yhteistyörakenteita. Nämä voivat liittyä esimerkiksi avustajiin, kuljetuksiin sekä kuntoutus- ja liikuntapalveluiden toiminnalliseen yhteistyöhön.

Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2023

1) Suunnitella ja organisoida vapaa-ajanpalveluiden toimintaa vuorovaikutteisesti

- Osallistuva ja hyvinvoiva kuntalainen > omaehtoisesti liikkuva kuntalainen
- Suunnittelussa huomioiden hyvinvointisuunnitelman painopistealueet vapaa-ajanpalveluiden eri sektoreilla:
 - a) Liikunnasta ja luonnosta kestävyyttä
 - b) Toimiva arki > väestön ikärakenteen muutos > toimintakyvyn edistäminen > turvallisuuden tunne > vanhus- ja vammaisneuvosto > kuljetukset Outokummun vesijumppaan
 - c) Yhteisestä tekemisestä ja kulttuurista osallisuutta

- d) Nuorten osallisuus huomioiden nuorten elinolojen kehittämisessä > nuorisovaltuusto > Sotkuman kyläyhteisön nuorisotyön toimintamuotojen aktivoiminen
- e) Liikkuva aikuinen -ohjelma: Lähdemme mukaan Liikkuva aikuinen -ohjelmaan, joka on osa opetus- ja kulttuuriministeriön liikkuvat -ohjelmakokonaisuutta. Liikkuva aikuinen -ohjelman tavoitteena on saada työikäiset liikkumaan terveytensä kannalta riittävästi. Työikäisistä 80% ei liiku tarpeeksi. Liikkumaton ja passiivinen elämäntapa heikentää elämänlaatua ja aiheuttaa samalla yhteiskunnalle yli kolmen miljardin euron vuotuiset kustannukset muun muassa sairaanhoitokuluina ja työstä poissaoloina.
- f) Panostetaan edelleen ikääntyvien liikuntaan: Voimaa vanhuuteen -hankkeen hyviä käytänteitä ja kehitetään niitä innovatiivisesti edelleen ottaen huomioon ikääntyvien kuntalaisten tarpeet.
- g) Nuorten kesätyöt > yhteistyö eri toimijoiden kanssa > yrittäjät > järjestöt
- h) Vanhus- ja vammaisneuvoston toiminta > ikäihmisten hyvinvointi
- i) Etäjumpan verkostoitumista

2) Tehdä aktiivista yhteistyötä verkostoissa:

- a) Pohjois-Karjalan lastenkulttuuriverkostossa
- b) Pohjois-Karjalan Kansanterveydenkeskuksen, Pohjois-Karjalan Liikunnan, Siun soten, Ikäinstituutin, Joensuun Seudun Kansalaisopiston kanssa yhteistyössä
- c) MaNun (Maakunnallinen nuorisovaltuusto) toiminnassa ja kehitetään myös oman kunnan nuorisovaltuuston toimintaa

Toimenpiteet 30.6.2023 mennessä

Ensimmäisen tavoitteen arviointi

Osatavoite	Toimenpiteet 30.6.2023 mennessä	Arviointi
Liikunnasta ja luonnosta kestävyyttä	<p>Polvijärvi-hiihto yhteistyössä Vauhdin kanssa. Pääorganisointi oli Polvijärven Vauhdilla.</p> <p>Ikäihmisten ulkoilutreffit + jumppatuokio Koivikonpirtissä, kaikille avoin.</p> <p>Unelmien liikuntapäivä ja riksarotinat.</p>	<p>Hiihto onnistui erinomaisesti ja saimme osallistujilta kehuja.</p> <p>Parasta palautetta on osallistujien tyytyväisyys ja hymy kasvoilla.</p> <p>Yhdessäoloa ja liikunnan riemua!</p>
Toimiva arki > väestön ikärakenteen muutos > toimintakyvyn edistäminen > turvallisuuden tunne > vanhus- ja vammaisneuvosto > kuljetukset Outokummun vesijumppaan	<p>Kuljetukset vesijumppaan Outokummun uimahalliin polvijärveläisten omalle vuorolle kerran viikossa.</p> <p>Tuolijumpat</p> <p>Senioreiden kuntosalitoiminta</p> <p>Huhtikuussa liikuntaneuvojana aloitti Hannamari Sarkkinen, P-K:n liikunta.</p> <p>Liikuntaneuvonnan starttipäivä 27.4.2023</p>	<p>AVIn ja kunnan yleishallinnon yhteisrahoituksella > liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämishankkeet. 50-paikkainen linja-auto on ollut lähes täynnä (49 ilmoittautunutta) joka kerta.</p> <p>Asiakkuuksia 10. Liikuntaneuvonta on osoittanut tarpeellisuutensa. Tästä on hyvä jatkaa.</p>

<p>Yhteisestä tekemisestä ja kulttuurista osallisuutta</p>	<p>Harrastekalenteri</p> <p>Uimakoulut</p> <p>Lasten päiväleiritoiminta Metsäkesis Sotkumassa ja Kyläkesis Vaparilla</p> <p>Lasten kulttuurivirran tapahtumat ja tilaisuudet.</p> <p>Hukkala-Saarivaara-Lehtovaara kyläyhdistyksen kanssa teatteriesitys; Lenkki-kansanterveyskarnevaali Kolmen kylän pirtillä.</p>	<p>Lapsille ja nuorille on ollut tarjolla monipuolista toimintaa.</p> <p>Jatkossa myös yhteistä tekemistä ja osallistumista ikäihmisille esimerkiksi kyläyhdistysten, eläkeläisjärjestöjen, seurakunnan ja kirjaston kanssa.</p> <p>Katsojia noin 50. Teatteriesitykseen sisältyi koko yleisön kävimme pieni lenkki ulkona.</p>
<p>Nuorten osallisuus huomioiden nuorten elinolojen kehittämisessä > nuorisovaltuusto > Sotkuman kyläyhteisön nuorisotyön toimintamuotojen aktivoiminen</p>	<p>Nuorisovaltuusto on toiminut aktiivisesti: TUTI-illat (TUTI = turvallinen tila) nuokkarilla, pride-viikkoon osallistuminen, ehkäisevä päihdetyö > erilaiset visat, tapahtumat.</p> <p>Yhteistyössä mukana seurakunnan ja etsivä nuorisotyö</p> <p>Nuorisotyö on jalkautunut joka maanantai Sotkuman koululle.</p>	<p>Nuorten kävijämäärät exel-taulukossa.</p> <p>Osallistujia reilut 20 lasta ja nuorta.</p>
<p>Panostetaan edelleen ikääntyvien liikuntaan: Voimaa vanhuuteen - hankkeen hyviä käytänteitä ja kehitetään niitä innovatiivisesti edelleen ottaen huomioon ikääntyvien kuntalaisten tarpeet.</p>	<p>Vesijumppa, tuolijumppa kaksi kertaa viikossa.</p> <p>Kävelytempaukset</p>	<p>Ikäihmiset osallistuvat liikuntaryhmiin erittäin aktiivisesti.</p> <p>Huoli on taajamissa asuvista ikäihmisistä, jotka eivät pääse mukaan liikuntaharrastuksiin.</p> <p style="text-align: center;">•</p>
<p>Liikkuva aikuinen -ohjelma: Lähdemme mukaan Liikkuva aikuinen -ohjelmaan, joka on osa opetus- ja kulttuuriministeriön liikkuvat -ohjelmakokonaisuutta. Liikkuva aikuinen -ohjelman tavoitteena on saada työikäiset liikkumaan terveytensä kannalta riittävästi. Työikäisistä 80%</p>	<p>Tarjoamme erinomaiset liikuntapuitteet > sisä- ja ulkoliikuntapaikat.</p> <p>Laadukas liikuntaneuvonta yksilön tukena. Liikuntaneuvonta on osa kunnan hyvinvoinnin palveluketjua.</p> <p>Aktiivinen arki > liikkuminen töissä ja kotona.</p> <p>Työterveyshuolto</p>	<p>Enemmän vielä työikäisten aktivointia erilaisiin liikuntaharrastuksiin arkiliikunnan lisäksi.</p> <p>Arkiliikunnan tärkeyden merkitys.</p>

ei liiku tarpeeksi. Liikkumaton ja passiivinen elämäntapa heikentää elämänlaatua ja aiheuttaa samalla yhteiskunnalle yli kolmen miljardin euron vuotuiset kustannukset muun muassa sairaanhoitokuluina ja työstä poissaoloina	Erilaiset liikuntakampanjat > esimerkiksi toukokuun pyöräilyviikko. Terveysliikunnan merkityksen aktivoiminen > liikuntaneuvonta	Työterveyshuolto aktiivisemmin mukaan. Kannustaminen kampanjoihin ja lajikokeiluihin (liikuntaneuvonta)
Nuorten kesätyöt > yhteistyö eri toimijoiden kanssa > yrittäjät > järjestöt	Hakemuksia saapui 55. Nuoria kesätyöissä kunnassa 42, varhaiskasvatuksessa eniten ja sitten teknisessä toimessa, yrityksissä 13. Nuorille 4H:lla oma kesätyöprojekti > kaikille kesätyönuorille avoin infotilaisuus Vaparin kahviossa.	Yrityksiin vielä aktiivisempi markkinointi nuorten kesätyöistä > jalkautuminen yrityksiin.
Vanhus- ja vammaisneuvoton toiminta > ikäihmisten hyvinvointi	Neuvosto kokoontunut kolme kertaa. Ystävänäpäivätapahtuman etkot ja jatkot = Töppöstanssi Vaparilla. Unelmien liikuntapäivä ja Riksarotinat	Kaivattua yhdessäoloa, liikuntaa ja rupattelua. Tapahtumaan osallistui noin 150.
Etäjumpan verkostoitumista	Ruvaspirtin vertaisohjattu tuolijumppa on päättynyt. Katseemme kohdistuu nyt Sotkuman kylään. Asiasta on keskusteltu alustavasti Sotkuman kyläyhdistyksen puheenjohtajan kanssa.	Etäjumppatoiminnan aloitus Sotkumassa vasta alkuvaiheessa.

Toisen tavoitteen arviointi

- Pohjois-Karjalan lastenkulttuuriverkoston kanssa tehty yhteistyö on mahdollistanut erilaiset kulttuurielämykset lapsille ja nuorille koulupäivän aikana. Kulttuurin virta on osa koulun kulttuurikasvatussuunnitelmaa. Jokaiselle luokka-asteelle on oma opetusta tukeva kulttuurisuunnitelma.
- Pohjois-Karjalan Kansanterveydenkeskuksen, Pohjois-Karjalan Liikunnan, Siun soten, Ikäinstituutin, Joensuun Seudun Kansalaisopiston kanssa yhteistyössä: laadittu liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämishankkeet avustushakemus AVille, liikuntaneuvonnassa tapahtuva yhteistyö ja verkostoituminen, liikuntaryhmien yhteinen suunnittelu, kesäjummat.
- MaNun (Maakunnallinen nuorisovaltuusto) toiminnassa ja kehitetään myös oman kunnan nuorisovaltuuston toimintaa